

Sygn. akt III Ca 729/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska (spr.)

Sędzia SO Krystyna Hadryś

SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Paulina Kozioł

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko E. S.

o ustalenie ustania obowiązku alimentacyjnego ewentualnie o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 5 marca 2015 r., sygn. akt IV RC 296/14

1. oddała apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR del. Maryla Majewska – Lewandowska SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Ca 729/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 maja 2014 r. G. S. domagał się uchylenia bądź ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego ustalonego wyrokiem Sądem Okręgowym w Gliwicach z dnia 13 maja 2010 r. w sprawie I RC 533/10 na rzecz jego byłej żony E. S., w kwocie po 500 zł miesięcznie. Wskazał na pogorszenie jego sytuacji finansowej oraz na nabycie przez pozwaną udziału w nieruchomości drogą dziedziczenia.

Pozwana sprzeciwiła się żądaniu pozwu podnosząc, że nie doszło do takiej zmiany stosunków, która pozwalałaby na uchylenie bądź ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentowania jej przez powoda. Okoliczność nabycia udziału wynoszącego 1/8 część we własności nieruchomości nie zmieniła jej sytuacji majątkowej.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 13 maja 2010 r. rozwiązano przez rozwód małżeństwo E. i G. S. z winy męża. Nadto zobowiązano G. S. do lożenia na rzecz byłej żony alimentów po 500 zł miesięcznie. Pozwany pracował wówczas w Kopalni (...), za średnim miesięcznym wynagrodzeniem netto rzędu 3.700 zł. Mieszkał wówczas z przyjaciółką w D. i na dojazdy do pracy przeznaczał około 1.000 zł miesięcznie. Miał problemy zdrowotne, oczekiwał na operację stawu biodrowego, na zastrzyki wydawał 150 zł miesięcznie. E. S. pracowała w Szkole Podstawowej (...) za wynagrodzeniem rzędu 1.070 zł. Tytułem czynszu płaciła 300 zł, za prąd 100 zł co drugi miesiąc, za gaz 80 – 90 zł co drugi miesiąc, za internet 40 zł.

Nadto ustalił Sąd Rejonowy, że G. S. nadal zatrudniony jest w KWK (...), osiągając średnio 4.000 zł netto miesięcznie. Obecnie sam zajmuje mieszkanie w G., które przypadło mu w wyniku podziału majątku z obowiązkiem spłaty pozwanej kwotą 40.000 zł. Na poczet tej spłaty powód zaciągnął kredyt bankowy na kwotę 10.000 zł (z miesięczną ratą spłaty 500 zł) oraz pożyczki u rodziny na łączną kwotę 30.000 zł. Powód ponosi tytułem czynszu 324 zł, opłatę za energię 103 zł co drugi miesiąc i za gaz 45 zł miesięcznie. Nadal oczekuje za zabieg założenia endoprotezy lewego biodra, korzysta ze zwolnienia lekarskiego.

Z kolei E. S. nadal zatrudniona jest w Szkole Podstawowej (...) w G., za średnim wynagrodzeniem 1.700 zł netto miesięcznie. Nabyła zajmowane od lutego 2015 r. mieszkanie za środki uzyskane w wyniku podziału majątku oraz przez zaciągnięcie kredytu hipotecznego w wysokości 50.000 zł (z miesięczną ratą spłaty 350 zł). Pozwana ponosi tytułem czynszu 300 zł, opłaty za energię 110 zł co drugi miesiąc i za gaz 50 zł co drugi miesiąc. Wcześniej wynajmowała pokój, za który płaciła 300 zł. Pozwana oczekuje na zabiegi w związku z uszkodzeniem nerwów ręki, nie uczęszcza na odpłatną rehabilitację, tj. w większym wymiarze aniżeli refundowany przez NFZ, z uwagi na brak środków. Drogą dziedziczenia pozwana nabyła udział w nieruchomości położonej w województwie (...). Nieruchomość ta ma nieuregulowaną sytuację prawną, częściowo jest zdewastowana.

Ustalając zarobki obydwu stron, tj. obliczając średnie miesięczne wynagrodzenie Sąd wliczył w nie premie, nagrody oraz świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Uznając, iż dopiero pełen rok kalendarzowy daje rzeczywisty obraz dochodu osiąganego z tytułu stosunku pracy, podstawą obliczenia w/w średniej uczynił okres 12 miesięcy.

Ustalenia te doprowadziły Sąd pierwszej instancji do przekonania, iż w przedmiotowej sprawie nie zaistniała zmiana okoliczności w rozumieniu art. 138 kro, uzasadniająca zmianę

Sygn. akt III Ca 729/15

orzeczenia o alimentach, zwłaszcza przy uwzględnieniu dotychczasowej sytuacji życiowej

i materialnej stron.

Doszedł Sąd do przekonania, że gdyby pożycie małżonków funkcjonowało prawidłowo, sytuacja materialna pozwanej byłaby znacznie lepsza. Wskazał, że wobec istotnego pogorszenia sytuacji materialnej pozwanej, której winy w rozkładzie małżeństwa nie stwierdzono, pomimo rozwiązania małżeństwa stron przez rozwód, na powódzie, jako wyłącznie winnym rozkładu pożycia nadal spoczywa obowiązek alimentowania pozwanej stosownie do art. 60 § 2 kro. Mając na uwadze, że realizując ustalony obowiązek alimentacyjny powód i tak dysponuje na utrzymanie kwotą wyższą niż pozwana (powód – 3.500 zł, pozwana – 2.200 zł), a nadto nie ponosi obecnie wysokich kosztów dojazdu do pracy, nie dopatrywał się Sąd przesłanek dla uwzględnienia powództwa. Podkreślił, że obie strony na skutek rozwodu zmuszone zostały do zaciągnięcia pożyczek na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, obie też mają problemy zdrowotne. Za nieistotną uznał okoliczność nabycia przez pozwaną udziału we własności nieruchomości, gdyż nie rzutuje ona na wysokość osiąganego dochodu. Stwierdził, że dalsze lożenie alimentów po 500 zł miesięcznie nie przekracza możliwości zarobkowych i majątkowych powoda i jest uzasadnione ze względu na utrzymujące się dysproporcje w dochodach stron.

Przytaczając regulacje z art. 60 kro i art. 27 kro stwierdził Sąd brak podstaw do stwierdzenia ustania bądź wygaśnięcia obowiązku powoda alimentowania pozwanej.

O kosztach orzekł na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód zaskarżając go w całości i domagając się jego zmiany przez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Zarzucił sprzeczność ustaleń Sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym w zakresie ustalenia, że powodowi w wyniku podziału majątku przypadła własność lokalu, podczas gdy jest to prawo najmu, że średnie miesięczne zarobki powoda wynoszą 4.000 zł, podczas gdy kształtują się na poziomie 3.300 zł, że posiadanie przez pozwaną udziału w nieruchomości w województwie (...) nie wpływa na jej sytuację majątkową, podczas gdy może ona z tego majątku uzyskiwać dodatkowe źródła dochodów. Podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 138 kro przez przyjęcie, że nie doszło do istotnej zmiany stosunków, podczas gdy powód nie jest w stanie płacić ustalonych alimentów oraz art. 61 kro i art. 133 § 2 kro przez ich niezastosowanie pomimo braku niedostatku po stronie pozwanej. Wskazał na naruszenie art. 233 kpc przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnego ustalenia, że sytuacja majątkowa powoda jest znacząco lepsza od sytuacji pozwanej.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania odwoławczego wskazując, że powód nie wykazał pogorszenia się jego sytuacji majątkowej, a wysokość zarobków stron została przez Sąd ustalona w oparciu o jednakowe kryteria.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Wbrew zarzutom apelacji, poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy nie zostały poczynione w sposób dowolny i znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Przede wszystkim prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji wysokość przeciętnych miesięcznych dochodów stron, przyjmując za podstawę powyższego sumę rocznych dochodów, obejmujących również świadczenia dodatkowe. Zasadnie Sąd przyjął, że ten sposób szacowania

Sygn. akt III Ca 729/15

odzwierciedla rzeczywisty stan możliwości zarobkowych stron, skoro pokazuje sumy, jakimi faktycznie dysponują. Powód nie zdołał skutecznie wykazać, że od czasu ostatniego orzekania o alimentach jego dochód uległ obniżeniu z 3.750 zł miesięcznie do 2.000 zł miesięcznie. Twierdzenie to nie znajduje oparcia w zaoferowanym materiale dowodowym i stoi w sprzeczności z zaświadczeniami o wysokości dochodów przedstawionymi przez pracodawcę powoda.

Nie jest zasadny również zarzut wskazujący na większe możliwości majątkowe pozwanej, a dotyczący faktu posiadania udziału w nieruchomości na terenie województwa (...). Twierdzenie powoda, jakoby pozwana mogła uzyskiwać z tego majątku dodatkowe dochody jest całkowicie dowolne, skoro nie przedstawił powód żadnego dowodu na powyższą okoliczność. Natomiast uzyskanie konkretnej korzyści majątkowej z tego składnika majątku wymaga podjęcia szeregu czynności związanych z ewentualnym działem spadku bądź zbyciem i nie sposób przyjąć, że ten składnik majątku pozwoliłby natychmiast zwiększyć możliwości finansowania bieżących potrzeb powódki.

Wprawdzie słusznie wskazał apelujący, że w wyniku podziału majątku uzyskał prawo najmu lokalu mieszkalnego, a nie prawo własności tego lokalu, niemniej powyższa okoliczność nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia. Majątek wspólny istniał bowiem w czasie ustalenia obowiązku alimentacyjnego, strony miały w nim równe udziały i dokonanie jego podziału nie zmienia oceny wartości jego składników oraz sytuacji majątkowej byłych małżonków przez to, że jednemu z nich przypadł składnik majątku, a drugi otrzymał splate.

Podnosząc zarzut błędu w poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleniach faktycznych, powód przedstawił jedynie własną, odmienną ich ocenę, nie przeprowadzając jednak wywodu podważającego logikę tej oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy. Tym samym ustalenia istotne dla rozstrzygnięcia dokonane przez Sąd pierwszej instancji trzeba uznać za poczynione prawidłowo, toteż Sąd Odwoławczy przyjął je za własne, nie znajdując podstaw do postawienia zarzutu naruszenia art. 233 kpc.

Prawidłowo ustalone okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy doprowadziły Sąd Rejonowy do słusznej konkluzji, że nie doszło do zmiany stosunków, dającej podstawę do uwzględnienia powództwa w oparciu o art. 138 kro, wskazując na nadal utrzymującą się różnicę w dochodach byłych małżonków i na utrzymujące się pogorszenie sytuacji materialnej pozwanej, jako małżonka niewinnego (art. 60 § 2 kro). Wywody apelującego, jakoby nie był on w stanie sprostać finansowo opłacaniu alimentów po 500 zł miesięcznie, a sytuacja materialna pozwanej była lepsza niż jego, w świetle poczynionych ustaleń trzeba uznać za dowolne i nie znajdujące żadnego oparcia w materiale sprawy. Przy prawidłowym ustaleniu, że po opłaceniu alimentów powodowi pozostaje 3.500 zł, zaś powódka dysponuje kwotą 2.200 zł, utrzymanie ustalonych alimentów w pełni odpowiada dyspozycji art. 60 § 2 kro, stanowiącego podstawę obowiązku powoda wobec pozwanej, skoro nadal nieznacznie niweluje jedynie skutki istotnego pogorszenia na skutek rozvodu sytuacji materialnej małżonka niewinnego, nie doprowadzając do zrównania stopy życiowej byłych małżonków. Podkreślić trzeba, że art. 60 § 2 kro uprawnia do żądania alimentów przez małżonka niewinnego od małżonka uznanego za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, nawet wówczas, gdy nie występuje po stronie uprawnionego niedostatek. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 61 kro i art. 133 § 2 kro przez ich niezastosowanie pomimo braku niedostatku po stronie pozwanej jest zatem zupełnie chybiony, gdyż art. 60 § 2 kro stanowi regulację szczególną względem art. 133 § 2 kro i jako taki znajduje zastosowanie przed regulacją ogólną.

Ze wskazanych przyczyn, bezzasadna apelacja powoda podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do art. 98 kpc w związku z art. 108 § 1 kpc, obciążając nimi powoda zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Zasądzono kwotę 600 zł tytułem wynagrodzenia

Sygn. akt III Ca 729/15

pełnomocnika pozwanej, ustaloną w oparciu o § 6 pkt 4 w związku z § 7 ust. 1 pkt 11 i ust. 4 oraz § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Krystyna Hadryś